

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULUN AUDITOINTI

Tekijät **Hanna Snellman, Vesa Korhonen, Mari Pantsar, Akseli Tiitta, Mira Huusko & Marja-Liisa Saarilampi, Maanpuolustuskorkeakoulun itsearviointi (toim.) Matti Höysniemi**

Auditointivuosi **2023**, Karvin julkaisu **18:2023**

Kieli **Suomi**

ISBN **978-952-206-795-1 pdf**

2.2 Vaikuttava tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta sekä taiteellinen toiminta

- Korkeakoulun itsearviointi

TKI-toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus pohjautuu Puolustusvoimien tehtäviin

Maanpuolustuskorkeakoulu edistää TKI-toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta monin eri tavoin ottaen huomioon avoimen tieteen ja hyvät tieteelliset käytännöt.

Maanpuolustuskorkeakoulun toimintasuunnitelmassa määritellään, että MPKK noudattaa avoimen tieteen periaatteita (huomioiden julkisuuslain asettamat rajoitteet). Julkaisukanavien kohdalla valinnassa priorisoidaan Open access -julkaisuja, jotta julkaisut ovat välittömästi kaikkien avoimesti saatavissa. Kaikki MPKK:n omat tieteelliset julkaisut ja julkaisusarjat ovat avoimia ja saatavissa verkosta.

MPKK on sitoutunut noudattamaan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) ohjeistuksia, kuten HTK 2012 -ohjetta ja Ihmistieteellisen tutkimuksen eettinen ennakoarviointi -ohjetta. Hyvät tieteelliset käytännöt ja tutkimuseettiset periaatteet kuuluvat tutkinto-opetukseen kaikilla tutkintotasoilla, samoin kuin kunkin tieteenalan tutkimusmenetelmien opetus. Tutkimusneuvosto toimii sekä tutkimuseettisten asioiden käsittelyfoorumina että tiedotuskanavana hyvien tieteellisten käytäntöjen levittäjänä. Hyviä tieteellisiä käytäntöjä ja niiden loukkauksia käsitellään myös opetusneuvostossa.

MPKK:n koulutuksessa ja upseerikasvatuksessa hyvät eettiset periaatteet ja nuhteettomuus ovat kaiken toiminnan perusta ja kulmakivi, ja niitä edellytetään opiskelijoiksi valittavilta henkilöiltä (MPKK laki 1221/2008 2 § ja 16 §). Eettisesti kestävä toiminta on siten myös kaiken tutkimuksen ja tieteellisen toiminnan perusta ja osa upseerin kasvatusta ja eetosta.

Puolustusvoimien ja MPKK:n TKI-toiminta ei suoraan tähtää yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen, vaan TKI-toiminnalla pyritään varmistamaan yhteiskunnan toimintavarmuus kaikissa tilanteissa huolehtimalla siitä, että Puolustusvoimissa on osaava henkilöstö, tehtävien mukainen varustus ja tilanteisiin sopivat käyttöperiaatteet nyt ja tulevaisuudessa. TKI-toiminta tuottaa opetukselle tietopohjan, jonka avulla koulutetaan upseeristo, joka vastaa varusmiesten ja reserviläisten koulutuksesta, ja sitä kautta suurelle osalle kansalaisia koulutetaan kyky puolustaa maata ja varautua tulevaisuuden erilaisiin turvallisuushaasteisiin.

MPKK:n opinnäytteet kytketään mukaan tutkimustoimintaan (pro gradu ja diplomityöt), ja niissä on vahva asiakaskytkentä aiheita antaneille Puolustusvoimien tahoille (Pääesikunta/Puolustushaarat). Tällä varmistetaan, että opinnäytteet tuottavat opiskelijoille tulevaisuudessa työtehtävissä tarvittavaa relevanttia substanssi- ja menetelmäosaamista sekä asiakkaalle uutta tietoa. MPKK:n yliopistollisissa täydennyskoulutuksessa Sotatekniikan laitoksen järjestämässä sotatalouden ja -tekniikan lisäopinnoissa (STLO) opiskellaan suorituskyvyn rakentamiseen ja hankkeistamiseen liittyviä kokonaisuuksia, joilla on suora kytkentä Puolustusvoimien materiaalihankintoihin. MPKK on mukana tutkimusverkostoissa ja yhteisissä tutkimushankkeissa (esim. Suomen Akatemian rahoittamat Strategisen Tutkimuksen Neuvoston [STN] hankkeet), tuoden sotilaallisen turvallisuuden erikoisosaajana tutkimushankkeisiin vankan kokonaisturvallisuuden aspektin. Tutkimuksen tuloksia tuodaan tarjolle suurelle yleisölle niin perinteisten seminaarien ja asiantuntija-alustusten kuin uusien medioiden, kuten podcastien, muodossa.

TKI-toiminnan yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja vaikuttavuuden seurantaan vaikeuttavat poikkeuksellisen pitkät vasteajat, jos ajatellaan tutkimustoiminnan vaikuttavan upseerikoulutuksen kautta varusmieskoulutukseen ja sitä kautta yhteiskuntaan. Haasteena on tällöin osoittaa takautuvasti vaikutuksen syntymekanismi ja sen kytkeytyminen tiettyyn tutkimukseen. MPKK vaikuttaa asiantuntijana myös puolustusministeriön alaisen maanpuolustuksen tieteellisen neuvottelukunnan (MATINE) jaoksissa ja sen neuvottelukunnassa. MPKK:n prosessorikunta osallistuu myös monien MATINE-hankkeiden ohjausryhmiin

Vahvuudet

TKI-toiminta on Puolustusvoimissa pitkäjänteistä ja suunnitelmallista ja perustuu vallitsevaan T&K-strategiaan ja tavoitetiloihin

Kokeilukulttuurista ja innovoinnista on Maanpuolustuskorkeakoululla esimerkkeinä Sotatekniikan laitoksen autonomia- ja tekoälytutkimusryhmä ja Sotataidon laitoksen "arjen laitteet" -tutkimuskori

Kehittämiskohteet

Tutkimustoiminnan mittariston hyödyntäminen tutkimustoiminnan resursoinnissa ja johtamisessa

TKI-toiminnan vaikuttavuutta yhteiskunnassa ei mitata suoranaisesti, eikä sille ole asetettu konkreettista tavoitetta. Vaikuttavuus ilmenee pääosin sotilaallisen suorituskyvyn kehittämisenä

Puolustusvoimilla ja Maanpuolustuskorkeakoululla on aloitetoimikunnat ja prosessit. Opiskelijoita kannustaan aloitteisiin

Laatujärjestelmään kuuluva palautejärjestelmä tuottaa myös aloitteita ja toimenpide-esityksiä

Opintojen välissä oleva työelämävaihe varmistaa opiskelijoiden vahvan käytännön perehtyneisyyden omaan alaansa ja sitä kautta tutkimustoiminnalle relevanttisuuden käytäntöön sovellettaessa

Opettava ja tutkiva henkilöstö osallistuu erilaisten ohjesääntöjen laadintaan ja toimintaympäristön analysointipajoihin

Innovointitoiminnan parempi tunnistaminen ja tunnustaminen

Aloitejärjestelmään kanavoituvien aloitteiden määrän lisääminen ja laadullinen kehittäminen

TKI-toiminnan tuloksia tulee viestiä tehokkaammin Puolustusvoimien johdolle

Julkisen, vertaisarvioitun ja englanninkielisen tutkimuksen osuuden lisääminen osana vaikuttavuuden kasvattamista

2.2 Vaikuttava tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta sekä taiteellinen toiminta

- Auditointiryhmän arvio

Korkeakoulun tutkimus uudistaa yhteiskuntaa

Sotatieteellinen tutkimus on Maanpuolustuskorkeakoulun strategian mukaista toimintaa. Auditointihaastattelujen perusteella tutkimuksen painopiste on puolustusjärjestelmän kehittämisessä ja tulevaisuuden uhkakuvien tunnistamisessa. Itsearviointiraportin ja haastattelujen perusteella Maanpuolustuskorkeakoulun tutkimustoiminnan vaikuttavuus on nousujohteista. Esimerkiksi yhteisprofessuurit ja -dosentuurit laajentavat vuorovaikutusta ja yhteistyötä muiden yliopistojen kanssa. Maanpuolustuskorkeakoulu tekee omaa tutkimustaan toimintaympäristön eri osa-alueista, kuten sodan kuvan muutoksesta, Venäjän kehityksestä tai maanpuolustustahdon muutoksista. Maanpuolustuskorkeakoululla toimii myös vahvoja tutkimusryhmiä. Maanpuolustuskorkeakoulu järjestää ja osallistuu aktiivisesti tutkimustietoa välittäviin seminaareihin ja tiedonvaihtoon eri yhteistyötahojen kanssa. Tehtyä tutkimusta hyödynnetään laajasti. Maanpuolustuskorkeakoulun asiantuntijat ovat esillä asiantuntijoina eri tiedotusvälineissä niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin.

Itsearviointiraportin ja auditointihaastatteluiden perusteella tutkimustoiminnan suuntaaminen tehdään systemaattisesti ja kontrolloidusti. Tutkimuksen ja opinnäytetöiden aiheet tulevat pitkälti Puolustusvoimilta, mikä on perusteltua huomioiden Maanpuolustuskorkeakoulun erityistehtävä sotatieteellisenä korkeakouluna. Itsearviointiraportin mukaan ulkopuolisen tutkimusrahoituksen hakemisessa on käytössä esittelyprosessi, jossa rehtori suuntaa rahoituksen käyttöä erityisesti strategiaa tukeviin tutkimuksiin. Haastatteluiden mukaan korkeakoulun tutkijat ja väitöskirjatutkijat osallistuvat aktiivisesti kansainvälisiin seminaareihin ja verkostoihin.

Osallistuminen tukee uuden tutkimustiedon ja asiantuntijuuden kehittämistä, vuorovaikutusta ja vaikuttavuutta myös kansainvälisesti.

Auditointihaastatteluissa tuli ilmi, että tutkijat kaipaivat lisää laitosten välistä yhteistyötä tutkimuksen tekemisessä ja tieteidenvälisyyden vahvistamista. Auditointiryhmä suosittelee, että Maanpuolustuskorkeakoulun laitosten välisen yhteistyön laajentamista ja syventämistä, mikä lisäisi myös tutkimuksen monitieteisyyttä. Lisäksi yhteistyön vahvistaminen siviiliyliopistojen kanssa tukisi monitieteisyyttä esimerkiksi akateemisessa Venäjä-tutkimuksessa.

Tutkimuksen vaikuttavuutta tulee vielä kehittää ja monipuolistaa

Itsearviointiraportissa todetaan, että Maanpuolustuskorkeakoulun ja laajemmin Puolustusvoimien tutkimustoiminta ei suoraan tähtää yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen. Tutkimustoiminnalla on silti monia yhteiskuntaan heijastuvia vaikutuksia, kuten turvallisuusympäristön muutosten seuraaminen, tulevaisuuden uhkakuvien tiedostaminen ja puolustusjärjestelmän kehittäminen. Maanpuolustuskorkeakoulun tutkimustoiminnan vaikuttavuus pohjautuu Puolustusvoimien tehtäviin ja tavoitteisiin sekä tähtää yhteiskunnan toimintavarmuuden takaamiseen eri tilanteissa. Auditointihaastatteluissa tuli esille tutkimuksen vuosikello, joka ohjaa tutkimustoiminnan hallintaa. Tutkimuksen vaikuttavuuden prosesseja on siis jo tunnistettu, vaikka itsearvioinnin mukaan tutkimuksen vaikuttavuudelle ei ole asetettu konkreettista tavoitetilaa.

Maanpuolustuskorkeakoulun tutkimuksen kansainvälisyyden kehittäminen on noussut esille aiemmalla auditointikierroksella sekä tutkimuksen arvioinnissa. Auditointihaastatteluiden mukaan tutkimuksen kansainvälistämiseksi on jo tehty joitakin toimenpiteitä. Auditointiryhmä suosittelee, että kansainvälisyystavoitteet pidetään jatkossakin kehittämiskohteina. Lisäksi kansainvälisyystavoitteet tulee asettaa NATO- ja muun kansainvälisen yhteistyön takia selkeästi nykyistä korkeammalle.

Auditointihaastatteluissa tuli ilmi, että Maanpuolustuskorkeakoulussa tehdään alan luonteen vuoksi paljon tutkimusta ja väitöskirjoja suomeksi. Väitöskirjat julkaistaan usein monografiaina. Auditointiryhmä kuitenkin suosittelee, että tutkijoita kannustetaan julkaisemaan nykyistä enemmän englanniksi. Tämän kehittämiskohteen Maanpuolustuskorkeakoulu on myös todennut itsearviointiraportissaan. Englanninkieliset, vertaisarvioidut, julkiset ja avoimesti saatavilla olevat yhteisjulkaisut kansainvälisten tutkijoiden kanssa parantaisivat tutkimuksen vaikuttavuutta ja näkyvyyttä. Samalla tutkimusryhmiin ja kansainvälisen rahoituksen piiriin pääseminen helpottuu ja tutkimukselle saadaan enemmän vaikuttavuutta. Auditointiryhmä suosittelee, että tieteelliseen kirjoittamiseen tukea lisätään nykyistä laajemmaksi kandidaattikoulutuksesta lähtien.

Itsearviointiraportin mukaan Maanpuolustuskorkeakoulu pitää kahdesti vuodessa rahoittajapäiviä,

mikä on auditointiryhmän näkemyksen mukaan hyvä käytäntö. Rahoittajapäivissä esitellään edellisen vuoden tutkimussaavutukset ja tulevat uudet tutkimushankkeet tai -projektit. Auditointihaastatteluiden mukaan kansainvälisen tutkimusrahoituksen osuutta voisi tavoitteellisesti kasvattaa ja tukea tutkijoiden ja tutkimusryhmien yhteistyötä muiden yliopistojen kanssa kansainvälisten tutkimushankkeiden hakemisessa ja valmistelemissa. Auditointiryhmä suosittelee, että Maanpuolustuskorkeakoulu kannustaa tutkijoita ja tutkimusryhmiä nykyistä enemmän kansainvälisen puolustukseen ja turvallisuuteen liittyvän tutkimusrahoituksen hakemiseen, kuten Euroopan puolustusrahaston (EDF), Euroopan unionin tutkimus- ja innovointialan puiteohjelman Horisontin ja Yhdysvaltojen eri organisaatioiden jakama rahoitus.

Tutkimuksen vaikuttavuudesta tarvitaan enemmän systemaattista tietoa

Maanpuolustuskorkeakoulussa ei tällä hetkellä kerätä systemaattisesti tietoa tutkimuksen yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta. Haastatteluissa tuli esille, että esimerkiksi some-analytiikkaa voisi hyödyntää vaikuttavuuden tarkastelussa. Auditointiryhmä suosittelee, että tutkimuksen vaikuttavuudesta kerätään nykyistä enemmän tietoa ja tarkastellaan sitä nykyistä systemaattisemmin ja laaja-alaisemmin tutkimuksen vaikuttavuuden kehittämiseksi.

Auditointihaastatteluiden mukaan korkeakoulun tutkimustietojärjestelmä toimii vain sisäisessä käytössä, sillä osa tutkimuksista on luokiteltu salaisiksi. Auditointiryhmä suosittelee, että salaiseksikin luokitellusta aineistoista laaditaan suppea julkinen referaatti tai tiivistelmä sekä tutkimustietojärjestelmä avataan julkiseksi niiltä osin kuin mahdollista.

Hyvän tieteellisen käytännön periaatteiden toteutuminen kaipaa huomiota

Maanpuolustuskorkeakoulun tutkimustoimintaa koordinoi tutkimusneuvosto. Auditointihaastatteluissa tuli esille, että tutkimusneuvostossa käydään keskustelua hyvistä tieteellisen tutkimuksen periaatteista. Tutkimuksen etiikka on pakollinen osa tieteellistä jatkokoulutusta. Itsearviointiraportin mukaan Maanpuolustuskorkeakoulu on sitoutunut noudattamaan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) ohjeita, jotka auditointihaastatteluiden perusteella olivat hyvin sekä henkilöstön että opiskelijoiden tuntemia. Myös kandidaattiopetuksen tutkimusmenetelmäopinnoissa ja opinnäytetöiden ohjauksessa käsitellään tutkimuseettisiä asioita. Hyvien eettisten periaatteiden ja nuhteettomuuden noudattaminen ovat myös upseerieetokseen kuuluvia asioita. Opinnäytetöiden tekstin alkuperäisyyden tunnistamisessa toimii apuna Turnitin-plagiatintunnistusjärjestelmä.

Auditointihaastattelujen perusteella alan luonteesta johtuen väitöskirjojen tarkistusprosesseissa tukeudutaan usein korkeakoulun sisäisiin tarkistajiin sekä valmiiksi tuttuihin ulkopuolisiin

tarkastajiin. Auditointiryhmä suosittelee kiinnitettävän huomioita hyvän tieteellisen käytännön toteutumisen varmistamiseen, sillä se ei kaikilta osin näytä riittävältä ja systemaattiselta tutkimuksessa ja väitöskirjojen tarkastusprosessissa.

Maanpuolustuskorkeakoulun tavoitteena on mahdollisimman julkinen, avoin ja maksuton julkaiseminen turvaluokitellun aineiston lisäksi. Doria-julkaisuarkisto toimii pääsääntöisesti opinnäytteiden tallennuspaikkana. Väitöskirjoja pidetään tutkimusjulkaisujen lippulaivana. Maanpuolustuskorkeakoulussa on kiinnitetty huomiota myös tiedeviestintään.

Auditointihaastatteluissa tulivat perinteisen tiedeviestinnän lisäksi esille podcastit ja äänikirjat sekä niiden mahdollisuudet uutena tieteen yleistajuisena julkaisumuotona.